

Sedaj izmed sošolcev Preširmovih živi samo še jeden, prečastiti g. dekan lipavski Jurij Gabrijan. — 7. okt. t. l. umrl je v Ljubljani 69letni umirovljeni c. kr. okrajni sodnik Jan. Lapajne, v svojih mladih letih dober prijatelj Preširmov, iz katerega življenja je ljubeznivi stari gospod vedel pripovedovati mnogo zanimljivih črtic.

G. Miroslav Malovrh v Zagrebu, ki je pred kratkim v „Slov. Narodu“ objavil Ivana Turgenjevljega „Fausta“ v slovenskem prevodu, dobil je od upravnega odbora „Narodne tiskarne“ nálog, preložiti v slovenščino tudi Turgenjevljev roman „Nov“, ki bode po novem letu izhajal v „Slov. Narodu“. Oba romana „Faust“ in „Nov“ izdana bodeta vrhu tega v posebnej knjigi. — *G. Danilo Majeron* preložil je znanega poljskega pisatelja *Kraszewskega* roman „Morituri“, ki bode tudi izšel v „Slov. Narodu“.

Upravni odbor „Narodne tiskarne“ naročil je „Ljubljanskemu Zvonu“ za blizu 1000 gld. novih črk (garmond in bourgeois antiqua), inicijal, vinjet in mnogo drugega opleševalnega materijala, tako da bode „Ljubljanski Zvon“ po novem letu izhajal ves v novejši obliki.

P. Xaverius a S. Ignatio Carn. in seculo vocatus Gregor. Worenz, Augustinianus Discalceatus in conscribendis pro bono Patriae libris in carniolico idiomate praesertim indefessus et plus nimio diligens, conscripsit, et in Mss. in Bibliotheca conventus Labacensis ad S. Josephi (sic!) ad vias regias reliquit: a) Nove besedne bugve (sic!), ali useh číherneh besedy, hoc est: Dictionarium latino-Carniolicum, in quo adjecit: *sí fortassis errores InVenias LeCtor, taLes eMendabls. Ex quo nonnemo colligit, hoc ipso anno opus, quod in 4. compactum est, perfectum fuisse.* b) Celu Svetu Pismu, novega, inu stariga Testamenta. Hoc est: *Universa Biblia novi, et antiqui Testamenti in VI Voluminib. in 4. Sic vos, non vobis nidificatis aves.* — Takó je čítati na 61. str. Pohlinove knjige „Bibliotheca Carnioliae“. Morebiti bi zgoraj bilo treba pisanje popraviti na ta način: „*sí fortassis errores InVenias, LeCtor, taLes eMenDabis*“, da bi se potlej iz teh pismen dobila létnica 1710, ker zdaj se kaže po vse nemožno léto 1210. — Kdo vé kaj o tem Ksaveriji, po krstu in svojem roditelji Gregor Worenec (Lovrenec) imenovanem? O njem Kopitar in Šafařik molčita. Morda je to le neslana glupost in laž Markova, sam Bog zná, zakaj semkaje postavljena! Utegnil mu je na umu biti Matija Kostelec, kateri je tudi: a) v rokopisu ostavil slovník četrtrinskega lica, zdaj zvezan v platníce; res je le slovensko-nemško-latinsk, ne latinsko-slovensk, a Pohlinu malo déje, bodi si jedna laž več ali jedna menj; b) Kostelec je bil preložil in tudi v rokopisu ostavil vse sveto pismo, katero je nekđaj imela knjižnica Ljubljanskih Avgustincev, o čemer listek, na prvo stran tega zdaj zvezanega rokopisa prilepljen, svedoči z natisnenimi besedami: „*Est Conventus FF. Eremit. Discalc. S. P. Augustini ad S. Josephum. Labaci.*“ Podoba je, da so baš Avgustinci bili v popisane koženice zvezali ta Kostelčev četrtrinski rokopis, kateri je potlej imel tudi 6 zvezkov, dokler se ga nič ní bilo izgubilo. Morebiti me zdaj kdo zavrne: kakó je moglo Marku biti na umu Kostelčevo sv. pismo, o katerem v svojej knjigi „Bibliotheca Carnioliae“ na 13. str. sam pripoveduje, da ne vé, če se je izgubilo ali če je kde skrito! — Res je to. Védel je i za Kostelčev slóvník ter ga tudi imenoval: „*Dictionarium latino-Carniolicum*“; a Pohlin je lažniv glupec, imejoč toliko razuma, kolikor ljubezni do resnice. Bog zna, če te laži ní izustil samó zaradi tega,

da je potem laže izpod pázuhe vzel oca Vórenca! Še dostavljam: kdo verjame, dá bi Marko ne bil ničesar znal o Kostelčevem sv. pismu, ki se je hranilo v knjižnici njega samostana? L—k.

Die Slovonen. Von Josef Šuman. Wien und Teschea Verlag von Karl Prochaska 1881, v 8^{ki}. 183 str. Cena 1 gld. 80 kr. Ta dolgo uže pričakovana knjiga prišla je te dni na svitlo. Ker smo jo prejeli baš mej tiskanjem našega lista, denes ne moremo še obširneje poročati o njej; ako smemo soditi po imenu izbornega in velenčenega pisatelja njenega, pričakujemo izvrstnega dela. Prof. S. Rutar v Spletu obljubil nam je v prihodnjem listu izpregovoriti o njej daljšo besedo.

„*Etruskische Reste in Steiermark und Kärnten*“ zove se razprava, katero je napisal v „Zvonu“ uže omenjeni (ali ne preveč pohvalno!) Dr. Fritz Pichler, znani vseučiliški profesor v Gradcu. Razprava je natisnena v *Mittheilungen der Centralcommission f. hist. Denkmale* l. 1880, str. 32—60. V tej razpravi podarja najprej dr. Pichler, da je nemštvo na dolenjem Štajerskem in Koroškem uže 1000—1200 (!) let staro; omenja ob kratkem naseljenja Slovencev (ali samo „in dünnen Schichten“); prehaja zatem na Kelte, ki so baje največ spomenikov po naših krajih zapustili, in od poslednjih na Etruske, ki so bili po mnenju novejših nemških učenjakov prvotni stanovalci po iztočnih Alpah.

Ostanke etruščanskih besed išče dr. Pichler v krajevnih imenih. In tu mora uboga slovenščina posojati svoje zaklade, da se ošabna tujka ž njimi kiti. Ker se Etruski imenujejo tudi *Rasena*, zato vidi dr. Pichler v vsakem imenu, ki počenje z raz, etruščansko besedo, tako n. pr. v imenu Razvor. Da, celo Radkersburg je dr. Pichlerju etruščanskega izvira, akoravno je uže dr. Kroner dokazal, da je to ime nastalo iz „Radigojsburg“, slovenski prvotno: Rádigojina.

Za vzgled, kaj je po dr. Pichlerji vse etruščansko, naj izpišem in njegovega obširnega imenika (na str. 39. omenjene razprave) le sledeča imena: Goggau (Kokava), Koek (Kolk, Kuk), Palug (Polog), Rauz (Rovec), Paliza (Polica), Golmetz (Holmec), Paludnig, Polinik, Brašnik, Lipnik, Latschinig, Pradolina, Pridula (Predol), Prediel, (Predöl), Rouna (Ravna), Strakica itd.

Človek bi ne veroval, da je mogoče še dandenes poleg vsega napredka v jezikoslovji in poleg vse „nemške temeljitosti“ v strogo znanstveni knjigi tako strašno nevednost prodajati, kakor je to uže zaporedoma storil graški učenjak dr. Fritz Pichler. S. R.

„*Die Völker Oesterreich-Ungarns*“ imenuje se zbirka, katero je začel izdavat tega leta Karol Prochaska v Tešnu. Vse delo je preračunjeno na najmanj 12 zvezkov, in od teh so nekateri uže izšli, drugi pa pridejo bodoče leto na svetlo. Deseti zvezek bode obsejal Slovence, katere je oddelal prof. Jos. Šuman, in Hrvate, katere opisuje direktor Jos. Stare. Zadnji zvezek prinese opis Jugoslavenov v Dalmaciji, južnej Ogerskej, Bosni in Hercegovini od Teodora Štefanovića Vilovskega, urednika bivše „Srb. Zore“ na Danaji. Iz tega razdeljenja vidi se, da izdajateljstvo prišteva dalmatinske Slovence Srbom, kar niso ne po jeziku, ne po zgodovini. Toda več o tem izpregovorimo, kadar knjiga izide.

Prvi na svitlo prišedši zvezek obseza: „*Die Deutschen in Nieder- u. Oberoesterreich, Salzburg, Steiermark, Kärnten- u. Krain,*“ napisal Karl Schöber,